

Pipafigyest

2010. július • IV. évfolyam, 7. szám

Közéleti Civil Hírmondó

Ára: 100 Ft

Szlovéniai küldetésünk

2010. június 25-én hajnalban mozgásba lendült a Jászfényszaruban állomásozó 8. számú Koburg huszárezred hadigépezete. A 30 főnyi végrehajtó állomány 9 lóval és 8 szállító járművel megindította az offenzívát Szlovénia felé, hogy részt vegyen a függetlenség napja alkalmából rendezett nemzeti ünnepen. Cerknica város csapatával közel egy évtizedes testvérkapcsolatot ápolunk, ennek köszönhető, hogy meghívást kaptunk több európai csapattal együtt. A rendezvény tábort szeptemberrel kezdődött, amelyet a szlovén hadsereg tábort püspöke celebrált. Ezt követően az alakulatok felsorakoztak az előljáró fogadására. Megérkezett a szlovén védelmi miniszter asszony, aki a díszszemlét követően megtekintette a csapatok hadijátékát, illetve az őket kísérő hozzátartozók kulturális és gasztronómiai bemutatóját. A magyar tábort az Országház tornyáról származó 3x5 m-es nemzeti lobogó díszítette. A

A hadtápfelélős kb 200 személyre főzött. Vendéglátóink és a közönség valamennyi résztvevő közül huszárjaink látványos bemutatóját és a magyar standot jutalmazta legna-

gyobb tapssal. Vélhetően ennek tudható be, hogy a délutáni órákban a védelmi miniszter asszony magához kérette csapatunk 3 tisztjét. A körülbelül 20 perces udvariassági látogatáson szó esett a két ország katonai hagyományörzéséről, közös kulturális értékeinkről és a katonai hagyományörzők szerepéről az egyesült Európában.

Cerknicában is van „Lóúszató”, csak sokkal nagyobb, mint a miénk. (Egyedülálló természeti jelenség a télen sokszorosára duzzadó, majd nyáron szinte eltűnő Cerknica tó.)

vendégek magyaros italokkal és ételekkel ismerkedhettek. Volt ott gyümölcspálinka, házikenyér, füstölt kolbász, racka és sertéspörkölt, rostélyos kalács és mézeskalács huszár.

Az olasz haditengerészet tisztje a magyar menyecskék fogságában.

Résztvevők: Szücs Antal Jászfényszaru önkormányzatának képviselője, Ézsiás István, Ézsiás Dénes, Ézsiás Vencel, Dr. Palencsár Csaba, Baranyi József, Kaszai Tamás, Gyebárnár Sándor és családtagjaik, valamint Lajkó Zoltán.

A kontingens június 28-án a késő esti órákban küldetését maradéktalanul teljesítve hazaérkezett Jászfényszaruba. A résztvevők példás bajtársi összefogása és önzetlen áldozatos munkája eredményeként sikerült megint egy talpalatnyi földet „meghódítani”, ahol Jászfényszaru és a magyar huszárok neve hallatán elismerően gondolnak ránk.

Legyünk büszkéek reá, hisz ez nemcsak a résztvevők, hanem minden jászfényszarui ember sikere!

Előre huszár!

Ézsiás Vencel

Szín pompás, jász viseletbe öltözött sokaság, díszelgő huszárbandérium, ünnepi hirtők sora, fotósok hada, televíziós kamerák – mindez évről-évre elmaradhatatlan kelléke a Jászság legnagyobb rendezvénysorozatának, a magyarrá lett jászok világtalálkozójának.

Az idej, sorrendben 16. *Jász Világtalálkozót Jászágó község és a Jászok Egyesülete rendezte* 2010. június 11-13. között a 750 lelkes településen, Jászágon. Kegeiben járt az időjárás a szervezőknek és a tartós monszun után igazi aratóidő, kánikula fogadta a vendégeket. A mindenkor takaros kisközség utcáin még az árokszéli füvet is fésűvel igazgatták: hiszen emberöltő múlva lesz hasonlóan népes ünnepség az egykori kisvárosból a török időkben pusztává lett Ágón. Az 1745-ös redempciókor Jászárokszállás váltotta meg Ágó pusztát, s csak 1952 óta önálló újra a Jászság második legkisebb községe.

A másfél évtizede formálódó világtalálkozók állandó elemei (főpapi szentmise, a résztvevő települések felvonulása, a Jászságért Díj átadása, helyi kitüntetések átnyújtása, jászkapitány beiktatás, koncertek) mellett új mozzanatok is gazdagították az eseményorozatot. Így került sor virtuóz légi bemutatóra, főzőversenyre, postai alkalmi bélyegzésre. Megcsodálhattuk az ágói fóliásátrak terményeit, az ügyes kezű

asszonyok kézimunkáit, elandalodhattunk népdalon és nótán, s búcsúfiát is választhattunk, hiszen ekkor volt a 20 éves, kicsiny szentegyház templombúcsúja is. Végigehettük az ágói tájház, az ősi Öregház vadonatúj kemencéjében sült helyi specialitásokat.

Magam, mint kétlaki ember – hiszen hivatalom és életvitelem a fővárosban, őseim és kicsiny birtokom Jászágóhoz kapcsol – ezúttal kettős minőségben voltam házigazda. Egyrészt mint a társszervező Jászok Egyesülete tisztségviselője, másrészt mint adófizető helyi polgár. Jólesett látni, hogy a 18 jászsági település mellett köztünk voltak az egykori Duna-Tisza közti, dunántúli *jász kirajzások* községei, városai is. Évszázadok sem választanak el bennünket: ma is összetartozunk! S oly jó ezt évente nyilvánosan és látványosan megvallani! Mindez ma már nem csak a mi ügyünk: a média ki-tüntetése érdekében a nemzet egésze, a világ magyarsága osztozhat örömeinkben.

A jász együvé tartozás szín pompás ünnepeit *kun atyánkfiait* is követésre buzdították. Tavaly megtartották az első kun világtalálkozót, az idén pedig ismét szépszámmú jelenlétükkel tüntették ki minden jászok összegyűlt képviselőit. A jászkapitányok mellett megjelentek a kis- és nagy-kun kapitányok, személyes részvételükkel is emlékeztetve mindannyiunkat eltéphetetlen összetartozásunkra. Az egykori közigazgatási egység, a Jászkun Hármaskerület ötnegyedszázada elenyészett, de a kun és jász összetartozás tudata ma is él, s erőt merít a jászágóhoz hasonló, rendszeres találkozókból.

Ott köszönthették a több ezer résztvevő között – az otthon élők és kirajzoltak mellett – az *elszármozottakat* is. A személyes, vagy családi döntés révén otthonról elkerültek közül évről-évre többen látogatnak haza a világtalálkozóra. Sokan azok közül is hazatérnek, akiknek már nincs rokonsága, de a felnevelő szülőföld hívó szava előtt megnyitják szívüket. Így ott volt a jászsági elszármozottakat tömörítő Jászok Egyesülete népes közössége, s a külföldre szakadt földijeink számos jeles alakja. Személyes jelenlétükkel ők is összetartozásunkat testesítették meg.

A hazahívó harangszó együvé ölel bennünket, éljünk bár otthon, vagy a nagyvilágban. Egy idő óta mind többen valljuk: adóssai vagyunk szülőföldünknek. S a tartozás lerovásában is egyre többen vállalunk részt. A Jászság kulturális hagyományait

Dr. Dobos László (Fotó: Pető István)

ápoló kiadványok, rendezvények, pályadíjak kézzelfoghatóan fejezik ki érzéseinket. Nyugodtan kimondhatjuk tehát: lesz mire alapoznia, építenie a jásziványiaknak! Hiszen jövőre ott, **Jásziványon, a Jászság legkisebb településén lesz a jász világtalálkozó.** Ismét összejövnünk, hogy kimutathassuk: összetartozunk!

Dr. Dobos László
a Jászok Egyesülete ügyvivője

Összetartozunk

Jeles évfordulók

Július

160 éve született Kvassay Jenő (Buda, 1850. július 5. – Budapest, 1919. június 6.) a Kultúrmérnöki Intézmény megszervezője, a mezőgazdasági vízműtan kutatója. Budán gépészmérnöki, Magyaróváron mezőgazdasági, Párizsban vízépítési tanulmányokat folytatott. 1878-ban kapott megbízást az általa javasolt mezőgazdasági vízügyi szolgálat, a Kultúrmérnöki Intézmény megszervezésére és vezetésére. A kultúrmérnökség működési köre kiterjedt a belvízrendezésre és lecsapolásra, alagsóvezetésre és öntözésre, a mederrendezésre és vízmosság-megkötésre, a halászati ügyek felügyeletére és a közegészségügyi mérnöki szolgálat ellátására is. Az intézmény vízrendezési munkálataival mintegy 3,5 millió hektár területen teremtette meg a korszerű mezőgazdasági termelés előfeltételeit. Egyéb fontos eredményei: a vizek köztulajdon jellegét kimondó vízjogi törvény (1885) és a halászati törvény (1888) megalkotása, valamint a csepeli Nemzeti- és Szabadkikötő építésének megkezdése (1910). Kvassay szakirodalmi munkássága is jelentős; *Mezőgazdasági vízműtan* című munkája évtizedeken keresztül kézikönyvként volt használatos.

145 éve született Bugát Pál (Gyöngyös, 1793. április 12. – Pest, 1865. július 9.) orvos, egyetemi tanár, nyelvújító. Egyetemi tanulmányait Pesten végezte, 1818-ban orvossá, 1820-ban szemészorvossá avatták. Több évig tanársegédként dolgozott, majd Baktabányán, Selmechányán és Béalabányán tevékenykedett orvosként. 1824-ben a pesti egyetemre, az elméleti orvostudományoknak a sebészek számára rendelt tanszékére habilitáltak, itt dolgozott 24 évig. 1848-ban a honvédelmi bizottmány Magyarország főorvosává nevezte ki. A világosi fegyverletétel után, a közéletből kiszorítva összehasonlító nyelvészetet tanult (több munkát hagyott hátra kéziratban), majd a finn és török nyelvek tanulásával foglalkozott. Igen sok műsót alkotott, tőle ered a mai orvosi irodalomban általában használt szavak jelentős része.

95 éves hunyt le Schickedanz Albert (Biala, 1846. október 14. – Budapest, 1915. július 11.): műépítész, festő. Galíciában született egy német, de magyar érzelmű családba. A karlsruhei Politechnische Schulén egy évig építészetet tanult, majd Bécsbe ment, ahol Karl Tietz építésznél vállalt munkát. 1868-tól Pesten dolgozott előbb Szkalnitzky Antal, majd Ybl Miklós irodájában. 1878-ban az Iparművészeti Múzeumban kapott titkári állást. 1880-ban kezdett tanítani, 1884-1901-ig, nyugdíjazásáig a Magyar Királyi Iparművészeti Tanoda építészeti rajz- és alaktantanára volt. Nevezetes munkái pl. a Millenniumi emlékmű (1897-1905), a Múcsarnok (1895) és a Szépművészeti Múzeum (1900-1906) a Hősök terén és a Batthyány-mauzóleum (1871) a Kerepesi úti temetőben.

255 éve született Martinovics Ignác (Pest, 1755. július 22. – Buda, 1795. május 20.) ferences szerzetes, bölcseleti és teológiai doktor, fizikus, kémikus, politikai kalandor, aki császári titkosügynökből lett a magyar jakobinus mozgalom vezére. A pesti egyetemen tanult teológiát és bölcsészetet. 1783 és 1791 között a lebergi egyetemen volt a fizika professzora. Kora legismertebb tudományos folyóirataiban jelentek meg közleményei, egy tankönyvet is írt. Könyvből derül ki széleskörű tájékozottsága kora tudományában. II. Lipótnak megbecsült titkosügynöke, udvari kémikus, végül Ferenc besúgója. Amikor Ferenc rendszerében bezáródott előtte az érvényesülés útja, a rendi felvilágosodás, a nemesi ellenzék és a polgári reformok hívei tömörítésére létrehozta a magyar jakobinusok titkos társaságait. Összeesküvést kezdeményezett az ország függetlenségének, az uralkodói hatalom korlátozásának kivívására, a polgári reformok életbeléptetésére. 1795-ben a mozgalom többi vezetőjével együtt halálra ítélték és lefejezték.

140 éve született és 60 éve hunyt el Cholnoky Jenő (Veszprém, 1870. július 23. – Budapest, 1950. július 5.) író, földrajztudós, tanár. A mérnöki diploma megszerzése után 1892-ben a Műegyetem vízépítési tanszékén kapott tanársegédi állást. Lóczy Lajos nemzetközi hírű földrajztudós 1894-ben meghívta asszisztensnek a Tudományegyetem földrajzi tanszékére, s ajánlásával Cholnoky 1896-ban Kínába ment tanulmányútra. Két év alatt feldolgozta a Kínai-alföld nagy folyói deltavidékének hidrográfiáját, felfedezett egy lávamezőt Mandzsúriában, és a néprajztudomány számára is értékes anyagot gyűjtött. 1903-ban megszerezte második doktori oklevelét, és hamarosan a leíró földrajz magántanárává habilitáltak. 1905-ben nyilvános rendes tanárnak nevezték ki a kolozsvári Tudományegyetemre, és megbízták a földrajzi tanszék vezetésével. 15 évet töltött ott, közben részletesen leírta Erdély természeti viszonyait. Klimatológiával, hidrogeográfiával, geomorfológiával és leíró földrajzzal is foglalkozott.

75 éve született Antal Imre (Hódmezővásárhely, 1935. július 31. – Budapest, 2008. április 15.) zongoraművész, televíziós személyiség, színész, humorista. Pedagógus szülei orvosnak szánták, de mikor felismerték zenei tehetségét, más irányt vett az élete. 1951-ben elvégezte a szegedi konzervatóriumot, majd család felköltözött Budapestre, hogy fiuk az Erkel Ferenc Zeneművészeti Szakiskolában, majd a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán tanulhasson. Ezt követően az Országos Filharmónia szólistája lett. Zongoristaként beutazta a világot, 1966-ban második helyezést ért el a budapesti Liszt-Bartók Zongoraversenyen. Azonban az 1960-as évek végén jobb kezének ujjait ízületi gyulladásból eredő görcs gyötörte, így a zenei pálya helyett a televíziózásban folytatta. Rengeteg nagysikerű műsort vezetett (köztük a 28 évig tartó Szeszélyes évszakokat), számos játék- és tévéfilmben is játszott.

(Forrás: Neumann-ház – Jeles napok, MTA FKFI – HISTÓRIA, Új Könyvpiac – Évfordulók)

Olvasói levél

A jászok eredetének kutatója, Kovács J. Béla az oszét „nagykövetünkötől” érkezett (részlet)

„Itt ragadom meg az alkalmat, hogy a lapküldeményeiket megköszönjem. Szétszótottam őket árokszállási barátainknak. A reakciójuk: a Jászvidék miért nem lehet ilyen hazafias szellemű?”

Most fejeztem be Alemany könyvének fordítását (Az alánok az ókori és középkori írott forrásokban). Most már a kiadatással kapcsolatos anyagi források felderítése van hátra. Itt szívesen fogadok minden ötletet, mindenféle segítséget. A könyv alapmű, ilyen még nincs, nem jelent meg magyarul, valóban hiányt pótol. Most egy Ruszlán Bzarov írást fordítok az alánok nyugati vándorlásáról a *Redemptio c. újságba*.

Alemany munkájának a befejezésével viszont nagy kő esett le a szívemről – hozzá foghatok egy oszét népmese-gyűjtemény fordításához is.

A mellékelt írást Cs. Varga Pista irodalomtörténész barátomtól hozta az e-m(a)il posztás Egerből. Ő pedig Svájc-ból kapta, Czellár Judittól, a Genfi Magyar Értesítő szerkesztőjétől.

Szeretettel köszöntöm a fényszarusiakat. Nemcsak a jövőből kívánok szebbet a jelenél, hanem az időből is.”

Kovács J. Béla

Genfi magyar példa (részlet)

Cseh Zsigmondnak, a **Genfi Magyar Egyesület** elnökének meghívására, a *Németh László* születésének 100. évfordulójára szervezett ünnepségen, és *Popa Péter Kereszt és három pont* című verseskötetének a bemutatóján vehettem részt a genfi Kodály Zoltán Stúdióban. (A fiatal papköltő doktorandus a fribourgi katolikus egyetemen, és egyben a Genfi Kanton magyar lelkésze.)

keket *Caesartól, Nagy Károlyon, Kálvinon* át napjainkig.

A Genfi-tó Mont Blanc rakpartján található Erzsébet királynő (Sissy) szobra. Feliratára az egyik genfi magyar figyelme révén került fel az „Ausztria császárnője” mellé a „Magyarország királynője” titulus is. A magyar fiatalokkal a tó partján tartott találkozót *Sík Sándor Te Deumával* zártuk, a *Deo gratias* és a *Soli Deo gloria* jegyében.

Czellár Judit

Nagy magyarok útján, köztük *Illyés Gyula* nyomdokain jártunk, amikor májusi verőfényben, gesztenyevirágzáskor gyönyörködtünk a Reformáció Genfi Emlékművében. Illyés nyomán tartottunk szemlét: *Kálvin, Knoc, Farel, Béza! S bika-fővel / a hadrakelt hit zord hadnagyai, / a Vilmosok! És Coligny és Cromwell / – ők néztek rám – s a szablys Bocskay!* Az

emlékfal felirata: *Post tenebras lux* (A sötétség után jön a világosság). Az emlékmű költségeire a svájciak után a magyar reformátusok küldték a legnagyobb adományt.

A természeti és történelmi emlékek, művészi értékek bősége ellenére a genfi magyarokkal való személyes találkozás hagyta bennem a legmélyebb nyomot. „**Mit ér az ember, ha magyar?**” – a kérdésre kedvező választ kaptam. Érvényes rájuk a felismerés: *egy közösség erejét nem az minősíti, hogy mekkora erők cibálják, hanem az, hogy mekkora gondok sem tudják szétszakítani. Az ökumené jegyében nemzedékeket összefogó genfi magyar példát tanulmányként vámmmentesen, túlsúly nélkül hozhattam haza.*

Cs. Varga István

Közérdekű telefonszámok

Orvosi ügyelet: 06-37-341-040

Mentők: 104

Tűzoltóság: 105 Tűzoltóparancsnok (Jászfényszaru): 06-30-974-5690

Rendőrség (Jászberény): 107

Rendőrség (Jászfényszaru): 57-422-138, mobil: 06-70-330-7626

TIGÁZ hibabejelentés: 06-28-430-488

Falugazdász: 06-30-598-1307

Vízmű: hibabejelentés munkaidőben: 06-57-422-631, munkaidőn túl: 06-30-275-3350

Szennyvíz-ügyelet: 06-57-423-938 (munkaidőben) és 06-30-429-4195

ÉMÁSZ hibabejelentés: 06-40-282-828

Kleopátra Patika, Szabadság u. 40.: 06-57-424-046, 06-30-244-1456

A monda valósággá vált

Fáradtan rakosgatott az órája után. Hiába, nehéz felkelteni a diákok figyelmét. De igaz is, kit érdekel a mai világban Julius Caesar írásművészete, a suebucok életmódja, Cicero bölcs mondásai vagy a latin grammatika logikus szépsége, be kell látni, keveseknek fontos ez – töprengett magában.

Nem is vette észre az előtte álldogáló diákokat.

– Tanárnó kérem!

Felpillantott. Sötéthajú, kellemes arcú fiú tekintett rá. Szeme keskenyvágású, szemöldöke merész ívben hosszan húzódott a halántéka felé, csak állt és várakozva nézte őt. Nem tudta, ki ez a fiú, nem ismerte minden tanítványa nevét, még csak pár órát tartott ebben az évben.

– Tanárnó kérem – kezdte mégegyszer félszegen a diák –, engedje meg nekem, hogy előadást tarthassak majd az év folyamán.

Vajon milyen nemzetiségű ez a gyerek? – gondolkodott magában.

– Miről szeretnél előadást tartani? – kérdezte lassan.

– Az alánok történetéről – hangzott a válasz.

Az alánok, alánok, kik is azok az alánok? Törte a fejét, időt akart nyerni, míg összeszedi a szerte kavarog ismeretfoszlányokat. Szeles sztyeppék, a római sereg és a velük harcoló alán segédszereplők jutottak eszébe, a Rege a csodaszarvasról, a Meotis tenger, Dula király, az alán fejedelem, Hunor és Magor, akik elrabolták Dula lányait, a réges-régi ismeretek kezdtek felvillanni és valahogyan összeállni.

Mit is ír róluk a lexikon? Iráni eredetű lovas harcias nomád nép, akik az Urál és a Kásp-tó közötti sztyeppvidékre a Kr. u. első század közepén vonultak be. Josephus Flavius már megemlíti őket, majd a hunok elől menekülve – 350 körül –, egyrészt a Kaukázusban telepedett le, másrészt a Volga és a Azovi tenger közötti területen, Alániában élt. Itt találkoztak a magyarokkal, itt zajlik le a magyarok leányrablása, a csodaszarvas rege.

– De hát miért pont az alánokról szeretnél beszélni? – kérdezte meglepetten a komolytekintetű fiút.

– Mert én is alán vagyok, azaz oszét. A tanárnó biztosan tudja, hogy oszét az alánok mai elnevezése. Tudom, hogy a tanárnó magyar, és tudom, hogy mi a magyarok rokonai vagyunk. Hiszen az alán fejedelem lányát vette el feleségül egykor Magor.

Csak állt megdöbben. Ámulatlan nézte a félénken beszélő ferdevágású szemű fiút. Milyen keveset is tanítanak a magyar iskolákban a magyar őstörténetről, hiszen megtanuljuk, hogy Kézai Simon Gesta Hungarorumában maradt fent a Csodaszarvas legenda, Arany János költeményéből mindenki számára ismert maga a rege, hogy Dula király alán fejedelem lánya a magyarok ósanyja, de ez valamiképpen csak a mítoszok, legendák körében lebegő mesének tűnik: neki is így tűnt... Az, hogy a kazárok uralma alatt együtt éltek a magyarok és az alánok a Meotis, az Azovi-tenger mellett, valamiképpen nem tisztázódik soha, mint ahogy az sem, hogy a honfoglalás-kor alán csapatok érkeztek a magyarokkal együtt, s korabeli nevük magyarul eszlár és varsány, ezt sem sajátítjuk el. Pedig milyen sok település nevében megőrződött ez a két szó! Ám csak zavaros ismeret-halmaz marad mindez. Azt is elfelejtjük, hogy a jázsok is az alánok kései képviselői, hiszen 1235-ben a kunokkal együtt érkeztek a Kárpát-medencébe, Magyarországra.

De most valóság a monda, itt áll előtte tanítványa képében.

– Mi ismerjük a Csodaszarvas legendát is, iskolában is tanuljuk – folytatta a fiú. Azt is tudom, hogy a jázsok ott élnek a Duna-Tisza közén, és büszkék vagyunk a rokonságra. Szeretnék az alánok történetéről beszélni, én soha nem beszéltem erről, engedje meg, tanárnó!

Meghatódva próbálta palástolni, hogy elérzékenyült, hogy ez háromezer kilométerről érkezett diák ilyen lelkesen beszél, ilyen sokat tud a magyarokról és rokonnak tekinti őt is.

– Jól van, tarthatsz előadást az alánokról – mondta lassan, nagyon kedvesen, majd felpillantott a fiúra. – És tudod, nézz csak ide, ha oldalt nézed az arcomat, hasonlítunk is egymásra, oldalt nézve az én szemem is ferdevágású.

Czellár Judit

Emlékoszlopot avattak a pozsonyi csata emlékére Gödöllőn

A Történelmi Vitézi Rend Közép-Magyarországi törzsszéke és a Szent György Lovagrend Békéscsabai Priorátusa, valamint a Gödöllői Lokálpatrióta Klub hívott minden érdeklődőt a **pozsonyi csata** emlékoszlopának felavatására.

Gödöllő Város Képviselőtestülete 2010. márciusában elfogadta a Történelmi Vitézi Rend és a Szent György Lovagrend felajánlását, a *magyar honfoglalást lezáró diadalmas Pozsonyi Csata emlékét megörökítő alkotás* felállításáról Gödöllőn, a Nemzeti Együvértartozás Parkjában.

Az emlékoszlop lovag vitéz Füredi Gábor ny. hajóskapitány, fafaragó művész munkája, amit egy több mint 400 éves villámsújtotta törökmogyoró fa épen maradt törzséből alkotott. Az oszlopot hiteles honfoglalás kori régészeti leletek motívumaival díszítette.

Dr. Gémesi György polgármester köszöntőjében kiemelte annak jelentőségét, hogy a gödöllői Nemzeti Együvértartozás Parkjában egy ilyen szellemiségű emlékoszlop jelképezi mindazt, ami összeköt bennünket – immár több mint 1000 éve – határon innen és határon túl.

Az ünnepség keretében Gaálné dr. Merva Mária a városi múzeum igazgatója autentikus történeti áttekintésben méltatta az esemény történelmi jelentőségét.

Felszólaltak még lovag vitéz Füredi Gábor és vitéz dr. Bucsy László törzskapitány, akiknek áldozatos odaadó munkája döntően hozzájárult a Pozsonyi Csata emlékművének megvalósulásához.

Az emlékoszlop avatásának ünnepélyességét színesítette a moldvai csángó gyerekek műsora és Lukács Lilla lélekemelő Wass Albert-szavalata.

Az ünnepi rendezvényen jelen voltak a Magyar Polgármesterek VIII. Világtalálkozójának résztvevői és a XX. Magyar Szabadság Napja meghívottjai is.

Tóth Péter

Lokálpatrióta

„Lokálpatrióta: olyan ember, akit erős érzelmek kötnek szűkebb hazájához, szülővidékéhez, lakóhelyéhez; annak emlékeit, értékeit nagy gondnal ápolja és védi.”
(Tótfalusi István)

2010. július 7-8-9-én **fennállásának 110. évfordulóját ünneplő jázsberényi Városi Könyvtár és Információs Központ igazgatója Szabó Jánosné és munkatársai hívták és várták az érdeklődő kollégákat a MKE Helyismereti Könyvtárosok Szervezetének XVII. Országos Tanácskozására.** Helyszíne Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti Kar Központi épülete – Apponyi-terem volt. A szervezet elnöke Takáts Béla a megyei Verseggy Ferenc Könyvtár igazgatóhelyettese sajtótájékoztatón elmondta, hogy munkájuk egyik legfontosabb eleme a helytörténeti dokumentumok megőrzése az utókor számára. A rendezvényre csaknem száz könyvtáros érkezett az országból, illetve a határon túlról is.

Az első nap gazdag kínálata:

14.00 órától a köszöntők és a Kertész Gyula-díj átadása – Fügedi Péterné kapta az idén e kitüntetést. Az emlékérem adományozását 2005 februárjában Praznovszky Mihály javaslatára határozta el a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Helyismereti Könyvtárosok Szervezete Elnöksége és a Bibli-

Szabó Jánosné igazgató egy könyvet mutat be

ográfiái Szekció. A díjat évente egy alkalommal, az országos tanácskozás időpontjában adják át az erre érdemesítettnek oly módon, hogy a díjazott személyére – évenkénti váltással – a Helyismereti Könyvtárosok Szervezete, illetve a Bibliográfiai Szekció tesz javaslatot.

• *A bibliográfiakészítés mai helyzete.* **Dr. Bényei Miklós**, az MTA doktora, címzetes egyetemi tanár, nyugalmazott könyvtáros

• „*Eltengem híred, Csákbereány*” avagy a *helyismereti tanító könyvek fölötté szükséges voltáról.* **Balogh Mihály** nyugalmazott tanár, könyvtáros, Kunszentmiklós

• *A legnagyobb jázs civil szervezet, a Jázsok Egyesülete és „A Jázságért” Alapítvány kiadói tevékenysége, s a legfontosabb kiadványai.* **Dr. Dobos László** ügyvivő

• *Helyismeret 2.0: földrajzi tárgyszavakra épülő térképes kereső az UTCA katalógusban.* Vezető fejlesztő: **Kardos András** (UTCA projekt; <http://konyvtar.info>) **Nagy Nikolett**, Városi Könyvtár és Információs Központ, Jázsberény.

17.00. Képzőművészeti barangolás Jázsberényben – a város műemlékei, emlékművei, Hamza Múzeum és Jázs Galéria bemutatása.

Alternatív program: ismerkedés Sisa József képzőművésszel (tűzzománc) – Jázsberény környéki tanyáján.

20.00. Kiállítás megnyitás, Fogadás és Csillagászati bemutató a Városi Könyvtárban.

21.00. Kötelepéldány szolgáltatás nehézségei a megyei könyvtárakban. Kerekasztal-beszélgetés **Károly Nóra** vezetésével (Verseggy Ferenc Könyvtár és Művelődési Intézet, olvasószolgálat – helyismereti gyűjtemény – könyvtáros).

A további napok gazdag szakmai programjai mellett lehetőség nyílt Jázsberény, Jázsasztandrás, Jázsapáti nevezetességeinek megtekintésére, városi sétákra, fürdőzésre.

Kovács Béla

A pozsonyi csata 907. július 4. és 7. között zajlott. A kora középkor egyik legjelentősebb ütközetéről van szó, ugyanis a korhoz mérten hatalmas hadseregek csaptak össze. A honfoglalás után a magyar fennhatóság területe nyugat felé megközelítette az Enns folyó vidékét, ezért akart a Keleti Frank Királyság döntő csapást mérni a magyarokra, hogy megsemmisítse vagy jelentősen visszazorítsa őket a korábbi frank területekről, a Morva Birodalom és Pannónia területéről. A csata a keleti frank sereg megsemmisítő vereségével végződött, amelyben a bajor herceg és Theotmar salzburgi érsek is elesett. A magyarok újabb területeket nyertek az Enns folyóig, mely 955-ig a magyar mezsgye határa lett. A honfoglalás és sorsdöntő csatával fejeződött be.

Sirok 2010 Hittanos tábor

Az idei évben egy kicsit előbb kezdődött táborunk a szokásosnál, gondolván arra, hogy így vesszük le a terhet a szülőkről, gyermekük elhelyezésében.

Vidám kis csapat indult el május 27-én a festőien szép táj felé. Útközben Tarnaszentmárián, az ország egyik legrégebbi templomában pihentünk meg.

Utunkat folytatva, Vepelén gyönyörködhattunk az érintetlen táj szépségeiben és Magyarország, talán egyetlen megmaradt kráter maradványában. Örömmel és telis-teli várakozással foglaltuk el szállásunkat, a Szent Imre közösségi házat. Az épülettel szemközt található a siroki általános iskola. Érthető, hogy az ott tanuló gyerekek miért szemlélték irigykedve a gondtalanul játszó gyerekeinket.

2. nap. Délelőtt Balog Gyula atyát, az egri szeminárium rektorát és Jánosi Gábor kispap növendékét (Dány szülöttét) köszöntöttük köreinkben.

Humorukkal és tréfás játékaikkal mindenkit lenyűgöztek, de nem feledtek meg a témáról sem, így a gyónás szentségét illető kérdésekre is kimerítő válaszokat adtak.

A délután folyamán pedig a siroki várat hódítottuk meg.

3. nap. Napunkat Egerben a minisztráns találkozáson kezdtük. A több száz fiatal jelenléte, az egri bazilika ódon falai és az érsek atya buzdító szavai mindannyiunk számára felemelő érzést nyújtottak. Este, ha zaérkezvén a méltán megérdemelt és bőséges ételekből csillapítottuk étvágyunkat.

4. nap. Gyermeknap. Hurrá! Móka, kacagás! Vasárnap lévén, szentmisével kezdünk napunkat, de ez nem szokásos szentmise volt, hiszen a mise végén minden ott lévő gyereket megajándékozott Árvai atya egy tábla csokoládéval. Mondanom sem kell, hogy az atya mindenki szívébe belopta magát.

A nap további része az önfeledt játékról, az egymásért való szurkolásról szólt, hiszen versenyekben mérkőztek a gyermekek. Szkander bajnokság, róka vadászat, mini golf, csoki evő verseny és még sok más tréfás játék várt rájuk. Természetesen minden csapat győzött és nyert. Méltán kapták meg végül a jutalom édességeket.

A gyerekek energiája viszont kifogyhatatlan, így még egy késő esti túrával is meg

kellett koronázni napunkat; éjszakai várlátogatás következett.

5. nap. Bükkszéken üdítettük fel ekkorra már kissé fáradt, sajgó lábainkat. Délután lángost süttöttünk mindannyiunk örömeire. A kimaradt fokhagymakrém felhasználására a továbbiakban újabb lehetőség nyílt. Jó célt szolgált az éjszakai fogkrémezés tökéletesítésére. Lányaink így reggelre nemcsak fogkrémesen, hanem fokhagymásan is ébredtek.

6. nap. Sajnos, ekkorra az idő már nagyon elromlott; egész nap esett ez eső, és a tervezett struccfarm látogatása is lehetetlenné vált az árvíz miatt. Csöke atya segítségével viszont a programot módosítottuk, Mátraházán a ferencesek kis kápolnájában adtunk hálát Istennek táborunkért. Útközben hazafelé a mátrafüredi Palóc Múzeum babáiban gyönyörködtünk, majd a gyöngyöspatai, Európában egyedülálló Jassze fája ol-tárt csodáltuk meg.

Végül épen, egészségesen ölelhetjük meg újra, idehaza szereteteinket.

Mindig kérdezik tőlem, milyen volt a tábor. Nem az én tisztségem, hogy megítéljem. Mi, felnőttek, Krisztus szeretetével szolgálunk, magot ültetünk.

Ezúton is köszönöm minden felnőtt segítségét, akik évről-évre segítenek táboraink lebonyolításában.

Oscar Romero érsek imájával zárom soraimat.

„Magot ültetünk, amely egyszer kinő. Öntözzük az elültetett magot, tudván, hogy a jövő van benne.

Alapot vetünk, amely tovább fejlődik. Olyan kovászunk van, amelynek ereje messze túlmutat rajtunk.

Nem tehetünk meg mindent – olyan felzabáló, amikor megérjük ezt! Így merjük megtenni, sőt: nagyon jól végezni, amit teszünk. Lehet tökéletlen – de ez a kezdet, egy lépés az úton, és kapu Isten kegyelmének. Hogy behatolhasson és elvégezze a többit.

Talán sosem látjuk meg a végeredményt, de hiszen ez a különbség az építőmester és a munkás között.

Mi nem az építőmesterek, hanem munkások – nem megváltók, hanem szolgálk vagyunk.

Egy olyan jövő profétái, amely nem a sajátunk. Ámen.”

Sándorné T. Éva

Olvasói levél

„Az esélyegyenlőségi törvény írja elő az akadálymentesítést, amely, mint fogalom, egyre nagyobb körben ismert, és egyre szélesebb értelemben alkalmazzák.

Alapvető értelmezése szerint a fizikai, szellemi és érzékszervi fogyatékkal élők számára olyan környezet kialakítását jelenti, mely segíti korlátok nélküli közlekedésüket, tájékozódásukat, és általában minden olyan tevékenység elvégzését, amelyben fogyatékoságuk miatt akadályoztatva vannak. Kiszélesítve a kört, ugyanez a segítség hasznára lehet az idősebbeknek is, kismamáknak, de akár mindannyiunknak is, ha életmódunkban, életkörülményeinkben időlegesen vagy véglegesen változás következik be.

A fogyatékoság megnyilvánulása és mértéke igen sokféle lehet. Más segítségre van szüksége egy gyengén látó, vagy akár teljesen vak embertársunknak, ismét más segítséget vár el egy rosszul halló ember, más segítséget igényel egy mozgásában korlátozott vagy éppen babakocsival közlekedő ember. A komplex akadálymentesítés célja, a különféle fogyatékoságban szenvedők vagy életmódjukban változtatni kényszerülők egyszerre történő kiségitése.”

Forrás: Internet

Tudjuk, hogy az akadálymentes tervezés nem a bejárat előtti rámpával kezdődik, és messze nem ott ér véget. Az akadálymentes épített környezet sokunk vélekedésével ellentétben nem „csupán” a fogyatékkal élők igényeit hivatott kielégíteni, ugyanúgy szolgálja, szolgálja az idősek, babakocsit tolok, nehéz csomagot cipelők, törött lábúak, gyerekek és a hozzájuk tartozók; tulajdonképpen mindannyiunk érdekeit.

Köszönjük, hogy lehetővé teszik számunkra is egyre több közintézmény, szolgáltatás (üzletek) elérését.

Egy olvasó

Szomszédolunk(?)! – Együttműködünk!

A Zagyva folyó és környéke átfogó fejlesztéséről egyeztettek Hatvanban.

A „Zagyva, a legmagyarabb folyó” projekt megvalósításában együttműködő szervezetek képviselői elkészítették együttműködési szándéknyilatkozatukat. Ennek aláírásával kinyilatkoztatták azon szándékukat, hogy a folyó és vízfolyásai (mellékágai) által érintett területen működő szervezetek, valamint az ott élő lakosság összefogásával régiókon és térségeken átvélő, új típusú civil együttműködéssel – a kormányzati, önkormányzati és gazdasági partnerek bevonásával – javítani kívánják a Zagyva mente kedvezőtlen környezeti, gazdasági és társadalmi állapotát, folyamatait. A célok elérése érdekében természeti értékek fenntartása, megújítása és megóvása mellett, közös erőfeszítéssel, a terület- és vidékfejlesztési célok és feladatok össze-

hangolt végrehajtásával, együttesen kívánják a Zagyva folyó menti területek lakosainak programszerű, együttműködésre építő, új kapcsolatát megteremteni.

Együtt működő szervezetek: 30 Jó Palóc Közhasznú Egyesület, Cserhatalja LEADER Nonprofit Kft., Jászszági Kistérségi Helyi Közösség Egyesülete, Középtisza-Zagyva Vidékfejlesztési Egyesület, Zagyvaság Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület, Aszódi, Hatvani, Jászberényi, Szolnoki Helyi Vidékfejlesztési irodák, Hatvan körzete Kistérségi többcélú Társaság, Szolnoki Városvédők és Szépítő Egyesülete, Összefogás Hatvanért Egyesület, Galga Zagyva Zöldút Egyesület, ÉMRFÜ Hatvani kistérségi koordinátor, HÉRICs TTSE

Forrás: Zagyvaság Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület

Rendőrségi hírek

Tisztelt Lakosság!

Alapvetően két dologra szeretnék rávilágítani a most megfogalmazott gondolattal.

Elsőként a legfontosabb, hogy megkezdődött az iskolai szünet, a vakáció, és ez bizony hordoz magában veszélyeket. Gyermekeikkel legyenek következetesek akkor, amikor az otthon tárolt robogóval kívánnak „elmenni egy körre” az utcában a barátaikkal, előzetes tanulmányok, vezetésre jogosító okmányok, bukósisak hiányában. Ez rendkívül veszélyes, amellyel az ilyen engedékeny szülői magatartás esetén is elmarasztaló rendelkezései vannak a szabálysértési törvénynek. Ne elsősorban a törvényi szigor, hanem a gyerekek egészsége legyen az elsődleges szempont, amit féltve megtiltják a kisebbeknek a robogó, a nagyobbaknak a személyautó vezetését.

A másik dolog, hogy legyenek elővigyázatosak az idegenekkel szemben, ezt nem lehet elégszer hangsúlyozni, hívják fel erre is a gyermekek figyelmét. Amennyiben vízpartra, strandra utaznak pihenni, vagy a gyermekek barátokkal szülői felügyelet nélkül választják ezt a szabadidőtöltést, akkor tartsák be az adott vízpart szabályait, erre táblák, és az úszómester sípja hívja fel a figyelmet!

A másik kérdéskör a bűncselekményekkel kapcsolatos. Ismételt emelkedett a fém felvásárlási ára, emiatt „szorgos embertársaink” akcióba léptek, és eltulajdonítanak sok esetben fémtárgyakat, slágertermék ebben a tekintetben az akkumulátor. Több ilyen lopás is történt a közelmúltban, ezért arra hívom fel a figyelmet, hogy az ilyen tárgyaikra, tulajdonukra is fordítsanak kellő figyelmet, és nehezteljék meg a tolvajok dolgát.

Ezekben az esetekben, és a korábbi bűncselekmények felderítése érdekében is a nyomozások folyamatban vannak, amennyiben információval tudnak szolgálni, kérem, forduljanak hatóságunkhoz bizalommal. Minden, a kis jelentőségűnek tűnő információ is elősegítheti a nyomozás sikerességét.

A közlekedésben való részvételkor vegyék figyelembe a magasabb hőmérséklet élettani hatásait, és legyenek elővigyázatosak, tegyenek meg olyan előkészületeket, amelyek segítenek a koncentráció megtartásában.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket, kellemes nyarat, és vakációt kívánok Önöknek, és családtagjaiknak!

Telefonok: 107, 112, 57/422-138, 0630/330-7626

Terenyi Imre r. hadnagy
rendőrs parancsnok

Semmelweis-nap

Július 1-én tartották országsherte a magyar egészségügy napját, közismert nevén a Semmelweis-napot; ebből az alkalmából számos egészségügyi intézményben szakmai elismeréseket adtak át, és ünnepi megemlékezéseket rendeztek.

A magyar egészségügy napját minden évben július 1-jén, Semmelweis Ignác (1818–1865) orvos születésnapján tartják. Semmelweis Ignác a gyermekági láz kór-oktanát derítette fel, amikor rájött, hogy a halált okozó betegséget az orvosok és az orvostanhallgatók okozzák azzal, hogy nem fertőtlenített kézzel vizsgálták a várandós nőket.

Ennek megelőzésére a klórmészoldatos kézmosást antiszeptikumként ajánlotta kollégáinak. Később kötelezte az orvosokat, az orvostanhallgatókat és az ápolószemélyzetet a szülészeti osztályokra történő belépés előtti klóros kézmosásra, majd kötelezővé tette az egyes betegek vizsgálata közötti klóros kézmosást is.

A budai Tabánból származó, Bécsben tanuló és dolgozó, majd Pestre visszatérő Semmelweis Ignác ezzel a felfedezésével a modern nyugati orvostudomány fejlődésének egyik kulcsszereplője lett.

Köszönetet mondunk – lapunkon keresztül – mind azoknak az egészségügyben dolgozó személyeknek, akik életünket végig kísérik. A szülésznőknél, akik a világra segítettek, a házi orvosainknál és szakorvosainknál és asszisztenseknél, gondozó és ápoló nővéreknél, akikhez biztonsággal fordulhatunk s különösen a védőnőknél, akik a csecsemő és gyermekkori fejlődésünket figyelemmel kísérik, tanácsot és segítséget adnak, amikor már szülőként fordulunk hozzájuk és folyamatosan szűrővizsgálatokat, „egészségnapokat” szerveznek és hívnak bennünket, hogy megelőzzük a „bajt”, a betegséget.

A magyar védőnők hálózata 1915-től működik s Európa szerte elismert.

Kezdetként megalakult az Országos Stefánia Szövetség – az anyák és csecsemők

védelmére (1915.) Az anya-, gyermekvédelemnek korábbi hagyományai, a századforduló Magyarországnak társadalmi, gazdasági és ebből következően demográfiai, népmozgalmi változásai keltették életre a védőnői hálózatot, melyek napjainkig érezhetően meghatározták a célokat, elveket és módszereket.

„Nem a betegség gyógyítása a cél, hanem a tanítás, oktatás mellett elsősorban minden olyan körülmény elhárítása, mely a jövő generáció fejlődését és életképességét károsan befolyásolhatja”. Majd megalakult a Zöldkeresztes Egészségvédelmi Szolgálat (1927.). A szolgálat védőnői 1930-tól olyan képzésben részesültek, mely kettős képesítést adott: ápolónői és védőnői oklevelet. Ennek az volt a célja, hogy az otthoni gondozás során az ápolással kapcsolatos problémák megoldására is felkészítse a védőnőket. Itt egyértelműen és összefüggésben fogalmazták meg e két hivatás különbözőségét és kapcsolódását:

„Az ápolónő és az egészségügyi védőnő hivatásban igen sok a rokon vonás, csupán a feladatuk és a működési területük különbözik egymástól... Az ápolónő a gyógyító munkában vesz részt, a védőnő ezzel szemben a bajmegelőzés szolgálatába szegődött”.

A védőnők 95 éve kulcsszerepet töltenek be a nő-, anya-, csecsemő-, gyermek-, ifjú, és családvédelemben. 1975 óta főiskolai diplomához kötött a védőnői tevékenység végzése.

A védőnői munka fejlődésével, az egészségfejlesztési koncepció térhódításával a feladatok és felelősségi körök bővültek, bővülnek. A védőnői munka értékközvetítő tevékenység, amely az utóbbi években végbement szemléletváltozás következtében egyre inkább a partneri viszonyra épülő segítő folyamat. A védőnők mindennapi munkájuk során ember-léptékű, segítő értékrend alapján végzett családközpontú gondozásukkal az egészség megtartását fejlesztését szolgálják.

Kovács Béláné Pető Magdolna

Jókai Anna: A tanítóképzés jövője

Gondolatok pedagógus nap kapcsán (részlet)

„Azokat az emlékeket szeretném megosztani, amelyek a 14-15 éves pedagógusi pályafutásom során befolyásoltak és nekem fontosak. Nálunk Magyarországon időnként felüti fejét egy olyan sznob elmélet, hogy alsóban tanítani szép dolog, de sokkal komolyabb, ha valaki gimnáziumban vagy egyetemen oktat. Szerintem azonban a pedagógia és az iskolába járás folyamán egyetlen állomás sem olyan fontos, mint az első elemi. Ha az ember jó tanár akar lenni, vissza kell mennie a saját gyerekkorába. Szükséges visszaemlékezni, mi az, ami nekünk fájt, és ami jólesett. Aki mindent elfelejt, nem tud jól tanítani. Az örök gyereket kell megőriznünk magunkban. Sok ténykedéssel a hátam mögött mondhatom, hogy az írói pályámat is befolyásolta, mi történt velem az első elemiben. Ezekből a szubjektív élményekből néha többet tanulunk, mint egy pedagógiai előadásból.

Kései születésű gyerek voltam, szüleim a nagyszüleim lehetnek volna. Rendkívül féltettek, óvtak, néha túlságosan is. Semmiféle óvodai tapasztalatom nem volt, gyerekek közé nem jártam. Amikor anyám először elvitt az iskolába, azt mondta, hogy most bekerülsz az első osztályba. Mivel nagyon szép nevem van, ha a tanító néni kérdezi, álljak fel, húzzam ki magam, és csengő hangon mondjam. Meglátod – mondta anyám –, hogy fog téged szeretni a tanító néni. Így hát bekerültem az első osztályba, és ott kezdődött az egész, hogy rettenetesen megijedtem. Gondolni kell arra, hogy minden gyereknek nehéz elszakadni az anyjától, különösen, ha előtte nem járt óvodába. Amikor anyám eltűnt, ismeretlen gyerektársaságban találtam magam. Rögtön éreztem, hogy nem akarok iskolába járni. Úgy gondoltam, bevonulok a pad alá, megvárom a tanítás végét, és utána közlöm, hogy magántanuló akarok lenni. Így is tettem, és jött életem első tanítónője. Pechem volt vele, ráadásul három évig tanított. Közben nagyon megkeserítettük egymás életét. A tanító néni megfogta a két copfomat és kirántott a pad alól. Ez volt az első pedagógiai élményem. Megkérdezte tőlem nem épp barátságosan, hogy mit csinállok ott. Ezek után megfogadva anyám tanácsát szemtelenné tűnt a bemutatkozásom. A tanító néni erre azt mondta, hogy ilyen névvel az illető vagy legyen mindenben az első, vagy húzza meg magát egész életében.

Későbbi hivatásom, az írás nem akart eleinte megindulni, annyira féltem a tanító nénitől. A módszerével akadt baj, azzal a tulajdonságommal, ami jó volt, soha nem foglalkozott, csak a rosszal. Ez a módszer sajnos manapság is jelen van. Történetesen jól olvastam és rondán írtam. Persze soha nem dicsérték az olvasást, hanem az írást szapulták. Gyomorszorító érzéssel jártam ezért iskolába, mert úgy tűnt, nem fogok megtanulni írni.

A változás Zsombolyai Valéria tanító néniel jött, akit negyedikben kaptunk. Adigra már eléggé megkeseredett, félelemmel teli, cinikus emberke lettem, aki fel se tudja tételni, hogy jót is kaphat az iskolától. Itt mondanám el, ostobaság az, hogy akinek nincs saját gyereke, az nem lehet jó pedagógus. Sokszor az, akinek nincsen, mert nem adott neki az élet, szíve minden szeretetét épp a gyerekeknek adja. Ez a tanítónő is nézte a házi füzetet, és meglátta a ronda, girbegörbe írásom. Szemembe nézett – ami szintén fontos a diákoknak – és

megkérdezte, félek-e valamitől. Azt válaszoltam, igen, mert jól tudom, mit tetszik most mondani. Azt, hogy ez egy ronda, piszkos írás, szégyelljem magam és álljak a sarokba. Ám Vali néni nem ezt tette. Azt mondta, és olyan hangvétellel, amit minden pedagógusnak ajánlok, hogy valóban csúnyán írok, de ezért reszketnem kell? Valóban nem tudok szépen írni, de én is egyéniség vagyok, mert balról jobbra döntöm a betűimet. Megfordult velem a világ, hiszen az osztály szégyenéből egyéniség lett. Fontos tehát a diákban megtalálni azt, amiben tényleg jó. Egyébként év végére az egyik legszebben író gyerek lettem az osztályban. A tanító néniemnek adok ezért hálát, mert ki tudja, egyébként kiszabadult-e volna belőlem az a materiális készség, hogy a továbbiakban vastkos könyveket írjak.

...A tanároknak soha semmivel nem szabad megsérteni a gyerek személyiségi jogait. Gyakorlatilag tehát azt tesz, amit akar (?). Egy gyereket természetesen nem szabad bántani, de azt sem lehet megengedni, hogy bármit megtegyen. Meg kell tanítani a gyereket, hogy mit tehet az életben, és mit nem. Ehhez hozzátartozik az is, hogy a pedagógiában fontos elválasztania a barátságot és a haverságot. ... A barát pontosan tudja a mértéket.

...Szokták kérdezni, melyik tanítványomból lett híres ember, de ezzel is van egy tapasztalatom. Ha megyek az utcán, nem a kitűnő tanuló rohan át köszönni a túloldalról. Inkább a közepes, az elégséges, akin valamikor megkönyörültem, és a kis életének adtam egy fényes pillanatot. Az emiatt diák sokszor többet tud a tanárnál is. Ennek ellenére akadnak butuskák, de nekik is élni kell, *szükségük van valamilyen sikerélményre.*

...Nálam a pedagógiának három alaptörvénye van, az egyik, hogy a nyáj az nem közösség, a szolgálalkú tanár szolgálalkú ifjúságot nevel, és a tanár személyisége mindörökké döntő marad. Ezt sokan másként gondolják, de valóban hiszek abban, hogy van Isten, és ez nem egy fehér szakállú öregúr, aki rákönyököl a felhőkre, hanem a hatalmas nagy spirituális erő, ami az egész univerzumot összetartja. Egy biztos, hogy sorsközösségben vagyunk. Amivé a jövődönk lesz, az mind a pedagógusok kezében van, hogy mit tudnak tenni az elszabadult, kallódó és tanácstalan ifjúsággal. Nem rosszabb a mai ifjúság, mint a régi, csak jobban elhanyagolt, ki van ebrudalva az élet értékeiből. Valakinek vissza kell adni. Ehhez adjon erőt az Isten a pedagógusoknak.”

Vitaindító a kiűtkereséshez

Bejzódott a megyei I. osztályú labdarúgó bajnokság. Jászfényszaru VSE csapata kiesett, így jövőre feltehetőleg a megyei II. osztály jászági csoportjában fognak szerepelni focistáink. Garamvögyi, Szászi, Lukács, Molnár, Luca, Nagy R., Nagy G., Szilágyi nevei biztosan ismerősen cseng minden fociszerető helyi lakos számára. Ők voltak az idegenlégiosaink, velük sem sikerült kivívni a hön áhított bennmaradást. Zsoldjukat természetesen a mutatott teljesítményhez mérten prémiummal együtt kapták meg.

Felteszem a kérdést: A sportegyesület vezetése miért nem helyi születésű, itt lakó fiatalokat részesített inkább előnyben? (Ecker, Tanczikó, Szakali B., Szakali M., Dobák, Jáger, Horváth). A szükséges létszámot a jászfényszarui fiatalok labdarúgóival és ifista korú játékosokkal kellene kiegészíteni. Ezt az eredményt feltehetően ők is tudták volna produkálni. Ebben az esetben az egyesület vezetése a többi szakosztályát illetve a különböző korosztályos labdarúgó csapatokat is tudta volna anyagilag kellő szinten támogatni.

Ismert, hogy a VSE vezetése 2 évvel ezelőtt – már-már a szegregáció határait súrolva – azt a döntést hozta, hogy inkább „idegenlégiosoknak” biztosít játéklehetőséget a kisebbségi etnikumhoz tartozó játékosokkal szemben. Ezért a roma fiatalok

saját csapatot alakítottak, amely változó sikerrel szerepelt a megyei III. osztályú bajnokságban. Az önkormányzat a sportlétesítményt, a nevezési díjat és kettőszáz ezer Ft-ot biztosított számukra. Ezzel szemben a VSE éves működési költsége 7 millió Ft és a szponzorok által juttatott támogatás. Egyenlő mércével kellene mérni! Nem vet jó fényt a településünkre, hogy két csapat is van – egyesíteni kell az erőket!

A sportegyesület vezetése többszöri halasztás után sem volt képes elszámolni az Önkormányzattól kapott támogatással. Meddig tehetik ezt meg? „Vesztes háború után a hadvezetés levonja a szükséges konzekvenciákat és távozik a sereg éléről.” A sportegyesület vezetése reményem szerint minden bizonnyal ezt fontolgatja.

A város sportéletének fejlesztéséhez adott a kiváló színvonalú, felújított sporttelep, a lelkes fiatal és idősebb sportolni vágyók hada, a bőkezű szponzorok és az Önkormányzat nagyon nagyvonalú anyagi támogatása. Ami hiányzik: egy nem felnőtt labdarúgás-központú sportegyesületi vezetés. Szeretném, ha azok a lelkes amatőrök, akik tenni akarnak a város sportjának felemelkedéséért, közös nevezőre jutnának, és megkezdénék az új szervezeti keretek kialakítását, illetve megfelelő a személyi feltételek megteremtését.

Olvasói levél (2010. június 11.)

Pipafüst

Közéleti Civil Híromdó

Kiadja:

Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság
Felelős kiadó: Kovács Béláné Pető Magdolna

Szerkesztőség:

5126 Jászfényszaru, Füst Sándor u. 1.
Fax: (57) 422-527 • E-mail: info@bedekovich.hu

Szerkesztőbizottság elnöke: Dr. Palencsár Csaba

Készítette: az Új Berea Kft.

Tel.: 455-9080, fax: 455-9081

e-mail: ujberea.kft@chello.hu

Felelős vezető: a Kft. ügyvezető igazgatója

ISSN 1789-6304

Július – Szent Jakab hava

Július az aratás hónapja. A kenyérgabona betakarításának a sikerét számos hiedelemmel és szokással igyekeztek biztosítani, amelyek gyakran vallásos jellegű szertartásokkal is összekapcsolódtak. A munkát fohászokkal, imádsággal, kalapemeléssel

lászokból fonták, gyakran mezei virágokkal és szalagokkal is díszítették. Kézben, rúdon vagy fejre helyezve vitték. A koszorút vagy vivőjét a gazda, a földesúr vagy a bandagazda vízzel öntözte meg, hogy a következő évben elegendő eső legyen.

Vegyesfogat, 1930-as évek (Fotó: Ferenczi Sándor gyűjteménye)

kezdték. A föld szélén letérdeltek, keresztet vetettek. Az eszközöket a templom falához tették, a pap megszentelte.

Elszört adatok vannak arra vonatkozóan, hogy nagy jelentőséget tulajdonítottak az első kévének, az elsőnek learatott búzaszállaknak. Ebből a baromfinak adtak egészség- és termékenységvarázsló céllal. Betegségelhárító szerepe is volt.

Sellyén (Baranya vm.) az arató a derekára kötötte, hogy majd ne fájjon.

Az aratókat elsőként meglátogató gazdát vagy családtagját a learatott gabona szalmájával megkötözték, s csak akkor engedték szabadon, ha borral vagy pénzzel kiváltotta magát. Főként az uradalmakban vagy ahol nagyobb létszámú arató dolgozott, az aratás kényszerszüneteiben különféle maszkos játékokkal szórakoztatták egymást, pl. álesküvő, halottas jelenet, a marokszedők búcsúja, medvetáncolatás került bemutatásra.

A legtöbb hagyomány az aratás végéhez kapcsolódott. Egy kis darabon talpon hagyták a gabonát, hogy a következő esztendőben is jó termés legyen. Gömörben úgy mondták, hogy ezt a madaraknak és a szegényeknek hagyják.

Az utolsó kévéhez is különféle hiedelmek kapcsolódtak, ebből készült az aratókoszorú. Általában a földesúrnak készítették, de az utolsó kalászból egy kis csomót mindenki hazavitt és különféle magyarázatokkal az őszi vetőmag közé elegyítette. Göcsejben az aratók egy kisebb kévét kötöttek, amit a házigazda áldomással váltott ki. A kévét másnap a tyúkoknak adta, hogy jól tojjanak.

Kiskunhartyánban (Nógrád vm.) az első kévét a pap számára vették le, a másodikat a gazdaasszony vitte haza. Ez került azután a karácsonyi asztal alá.

Az utolsó kalászból készített aratókoszorú különféle formájú és nagyságú lehetett: csigaszerű, korona formájú, koszorú alakú. Kalotaszegen, amikor az utolsó tábla búzába értek, elkezdtek kötni a koszorút, amelyet búzakoszorúnak neveztek. A legtöbb helyen harang alakú favázra erősítették a búzát. A koszorút a legszebb búzaka-

Ilyen koszorút sajnos már nálunk nem készítenek, de a lengyel testvérvárosunkból ide látogató küldöttség – az immár hagyományossá váló Tarlófesztiválon – két esetben is készített. A Zaklicyni koszorú egyik példányát a Polgármesteri Hivatal emeletén megtekinthetik az érdeklődők.

Jeles napok:

Július 2. – Sarlós Boldogasszony napja

Július 20. – Illés napja

Július 22. – Mária Magdolna napja

Július 25. – Jakab napja

Július 26. – Anna napja

Forrás:

Tátrai Zsuzsanna, Karácsony Molnár Erika:

Jeles napok, ünnepi szokások

Közzétette: **Kaszainé Ocskó Györgyi**

Sík Sándor: Sarlósboldogasszony

„Nyár és hajnal. Sarlósboldogasszony. Most indul az aratók eleven koszorúja a táblán.

Arany húrját a domb mögött hangolja már
A nyár nagyasszony napja:
Már benne párállik a pirkadati szélben
A csurránó nyárdéli tűz,
De az orgonalombon még reszket a harmat,
S acél-ifjan csillannak a kaszák.

Már bontja barna falanxát

Az aratók komoly karéja.

Hajlongnak utánuk a marokszedő lányok,
Kendők vadvirág-bokrétája táncol.

Csend.

Egy fenkő csisszen a pengén.

Messziről egy kis csikó csengője csilingel.

Egy riadt pacsirta fúrja fölöttem

(Daloló nyílvessző) az égbe magát.

És testem-lelkem minden pórúsán át

Érzem, hogy árad bennem ég felé

A föld felomló, mély dala.”

(1928)

Mitől zöld a Szivárvány Óvoda?

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium minden évben pályázatot hirdet a Zöld Óvoda cím elnyerésére, melyben egy szigorú húsz pontból álló kritériumrendszernek kell megfelelnie az intézménynek. A pályázatot elbíráló szakemberek 3 évre adományozzák a címet, amely erkölcsi elismerése az óvoda környezettudatos működésének. Az óvodánk a néphagyomány-örzés módszerével működik, melynek szerves része a környezeti nevelés, a fenntarthatóság pedagógiája. Hiszen a néphagyomány a nép életének, szokásai, jeles napokhoz, az időhöz kapcsolódó események, szertartások rendszere. Ennek őrzése, a szellemiség átörökítése.

Célunk ezek megismerése, az autentikus hagyományok őrzése, az értékek közvetítése, a jeles és hétköznapi ritmusainak átélése, a személyiség gazdagítása.

A hagyományörzés három részből áll:

1. Az óvodai élet kiemelt napjai
2. A néphagyomány hagyományörző napjai az évkörben
3. A hagyományörzés folyamata az óvodában.

A fentiekből kitűnik, hogy mindennapjainkat kiemelten áthatja a környezettel való harmonikus együttlét, az önmegvalósításra törekvés, a másik és másság elfogadása, az élet tisztelése. Lakóhelyünk gyermekei abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy a természetes környezetünk lehetőséget nyújt a közvetlen tapasztalatszerzésre, játékos formában a valóság felfedezésére, azok védelmére.

A természetes anyagokból készült eszközök, az esztétikus udvar látványa formálja a természet és környezetbarát gondolkodást, nem csak a gyerekekben, de a szülőikben is.

Télen: gyógyteákat, kompótot főzünk, krumplit, tököt sütünk, fagymentes napokon gondoskodunk az örökzöldekről, madáretetők készítése, kihelyezése, mézeskalácsot, diósalmát készítünk.

Tavasszal: talajmunkákat végzünk, megfigyelünk, magokat vetünk, gondozzuk, csíráztatunk, hajtatunk, kirándulunk.

Az egészséges életmódra, egészségmegőrzésre nevelés kiemelt feladatunk. Sok gyümölcsöt, zöldséget fogyasztunk. Szeretnénk gyógy – és fűszernövény sarkot kialakítani az udvarunkban.

Udvarunkban szelektív hulladékgyűjtő sziget van elhelyezve. A szerves hulladékokat komposztálni szeretnénk szeptembertől. Nem minden hulladék szemét, amit tudunk, újra hasznosítunk, pl. papírmerítés, hajtogatás. Otthonról gyűjtött papírokat is összeszedve, – nem először – részt vettünk az iskola hulladékgyűjtésén.

Takarékoskodunk a vízzel, árammal, tudatosan környezetbarát termékeket használunk. A hajtógáz illatosítókat mellőzzük, áttérünk a gyógynövényekkel való helyettesítésükre.

Tervezzük esővíz gyűjtő dézsa kihelyezését és a lágy vízzel, locsoljuk benti növényeinket.

Nem titkolt szándékunk a szülők szemléletformálása. Megköszönjük, hogy együttműködnek velünk, példát mutatnak gyermekeiknek. Egy kis odafigyeléssel sokat tehetünk környezetünkért, és még rossz szokásainktól is megszabadulhatunk.

Az óvodától az egyetemig terjedő környezeti tudáslánc hatékony működésének meghatározója a kisgyermekkorú nevelés, ezért nagy lehetőség és felelősség van az óvodapedagógus kezében. Nevelőmunkánk folyamatrendszerében sokféle módszerrel, a gyermeki viselkedés elemzési technikái-

Szivárvány Óvoda, Jászfényszaru (a fotó illusztráció)

Az együtt végzett munka megtanítja a számszámok használatára, formálja felelősség-tudatukat, közösségi érzésüket erősíti. Az élő, élettelen közti kapcsolat, alapvető ökológiai összefüggések megfigyelése, változások nyomon követése hozzájárul a holisztikus (teljességre, egészre törekvő) látásmódjuk alakulásához.

Lehetőségük van az emberi beavatkozás következményeként beállt változás megfigyelésére és annak felismerésére, hogy milyen változásokat okozunk az adott cselekvésünkkel.

A teljesség igénye nélkül néhány gyakorlati mozzanattal szeretnénk bemutatni tevékenységünket.

Az évszakok természetes keret adnak munkánknak.

Ősszel: betakarítunk, tartósítunk, barkácsolunk, gyűjtögetünk, családoknál veszünk részt őszi munkákban.

nak ismeretével, feldolgozási képességeivel kell rendelkezniük.

Ezt a tevékenységünket nagyon jól segíti a Zöld Óvoda kritériumrendszere: segíti a szemléletformálást az óvodai nevelés és a környező társadalom összefogását, együttgondolkodását.

A fenntarthatóság pedig nemcsak a környezetvédelem szempontjából fontos. Ez a pozitív pedagógiai rendszer olyan lehetőség a kezünkben, amellyel a helyi közösséghez való aktív kapcsolódáson keresztül a hátrányos helyzetű gyermekek, a kirekesztett alulmotivált környezetben élők számára is elérhető. A sikeréhez azonban át kell vennünk a szemléletét!

Valljuk, hogy ebben az életkorban lehet e szemléletet megalapozni, szokásokat kialakítani, átadni a gyermekeken keresztül a családnak.

Szivárvány Óvoda

Tisztelt olvasóink, alkalmi vagy rendszeres íróink!

Köszönjük, hogy véleményüket közre adják, írásaikkal gazdagítják újságunk tartalmát, s mindezt önzetlenül teszik! Továbbra is számítunk cikkeikre, híreikre, olvasói leveleikre. Lapszámunk minden hónap 15-én jelenik meg, lapzártáig (minden hónap 5-én) továbbra is várjuk kézírataikat, elsősorban e-mailben vagy CD-n.

Szerkesztőség

Szemelvények és véleményem

a képviselőtestület június 30-i üléséről

A június 10-i testületi ülésről szóló cikemből kimaradt egy akkor még fontosnak ugyan nem tűnő, de az utóéletét tekintve számomra jelentős tájékoztató. Az Önkormányzat a Pap kastély festési munkálataira egy helyi és egy vidéki festővállalkozó ajánlatát kérte be. A helyi vállalkozó mintegy 30.000 Ft-tal magasabb ajánlatot tett. A képviselőtestület azonban úgy döntött, hogy amennyiben a helyi vállalkozó közel azonos összegért elvégzi a munkát, természetesen ő kapja a megbízást. Erről információim szerint a vállalkozót a pénzügyi bizottság elnöke is tájékoztatta, aki erre igent mondott. Ezt követően a vállalkozót föl hívta az Ipari Centrum Kft. vezetője, és még alkudni akart a vállalási árból. Természetesen a vállalkozó nemet mondott, így ismét nem a „hazait” támogattuk, hanem a vidéket. Kérdésem: Ki hatalmazta fel az IPC vezetőjét, hogy a testületi határozattal szemben ártárgyalásokat folytasson? Álláspontom szerint ez fegyelmi vétés.

A testületi ülés előtt Polgármester Asszony tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a város díszpolgára, Penczner Pál festőművész elhunyt. Emléke előtt egy perces néma felállással tisztelegtek a résztvevők.

A képviselőtestület módosította a 2010. évi költségvetést, így annak főösszege (bevétel, kiadás) 2.484.187.000 Ft lett.

Az Állami Számvevőszék ellenőrizte a Polgármesteri Hivatal működését. Mintegy negyvenoldalas jegyzőkönyv készült a tapasztalatról illetve a hiányosságokról. Polgármester Asszony hozzászólásában kifejezésre juttatta, hogy nem célszerű rossz szándékkal 10 hiányosságot kiemelni a jelentésből, mert ez torzítja annak tartalmát. Szerinte a Hivatal munkáját jóra értékelte a Számvevőszék. Természetesen ez így is lehet, hiszen a jelentést én személyesen nem ismerem. Azon viszont elgondolkodtam, hogy egy negyvenoldalas jelentés pontosan mit tartalmazhat, ha arra nyolc és féloldalas intézkedési tervet kellett kidolgozni.

Csak egy megállapítást idézek: „Gondoskodni kell az Önkormányzat gazdálkodásának 2005. évi átfogó ellenőrzése során az ÁSZ által tett és nem teljesült szabályszerűségi és célszerűségi javaslatok végrehajtásáról.” Bízom benne, hogy 2015-ben, a következő ÁSZ ellenőrzés jegyzőkönyve nem fogja ezt tartalmazni.

A képviselőtestület támogatta a tervezési folyamat elindítását egy úgynevezett „energiatudatos épület” illetve „passzív ház” esetleges megvalósításához (pályázati támogatással).

Az Önkormányzat pályázatot írt ki az úgynevezett Lusta tó horgászati és szabadidős célból történő hasznosítására. A pályázat pontos feltételeit a város honlapján olvashatják el az érdeklődők.

Nagyon szeretném megismerni a Samsung Electronics Magyar ZRt. elnökének Polgármester Asszonyhoz írt válaszelevelét. Emlékeztetőül: előző lapszámunkban írtam, hogy nem jó tervnek tartom az 5000 m²-es

csarnok, illetve vállalkozói ház megépítését. Most az bizonytalanított el, hogy Polgármester Asszony levélben fordult az Elnök Úrhoz (május 12.), melyben azt a kérdést feszegeti, hogy igényt tartanak-e az épületkomplexumra, illetve illeszkedik-e fejlesztési elképzeléseikhez. Bízom benne, hogy az Elnök Úr kedvező választ küldött, hiszen a tervek már engedélyezési fázisban vannak, azonban a pályázat kiírására még nem került sor.

Polgármester Asszony írásban hívta meg Fellegi Tamás nemzeti fejlesztési miniszter urat, és szóban Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter urat, hogy látogassanak el településünkre.

Dr. Vida Zsuzsanna háziorvos külföldi munkavállalása miatt megüresedett 2. sz. háziorvosi körzet betegeit Dr. Reinelt Attila fogja helyettesítéssel ellátni július 16-tól a Deák Ferenc utcai rendelőben.

Az Ipari Centrum Kft., mint projektfelelős részt vesz a Nagyiskola felújítási munkáinak koordinálásában. A tervezési hiányosságok kiküszöbölése érdekében ezidáig mintegy 5 millió Ft-os pótmunkaigény jelentkezett, melyet a képviselőtestület a 25 millió Ft-os tartalékalap terhére jóváhagyott. Már ez a pótmunkaigény felsorolása is felvetette bennem, hogy a tervező úr talán jobban beleélhette volna magát az iskola látványtervébe, így feltehetőleg tervezett volna oda védőburkolatot illetve ablakrácsot (tornaterem), ahova az balesetvédelmi szempontból is kötelezően előírt. Legjobban azonban az lepott meg, hogy az iskola lapostetejéről lezúduló csapadékvíz elvezetésére senki nem gondolt. De utólag mintegy 11 millió Ft-ért ezt a problémát is ki lehet küszöbölni. Természetesen az Ipari Centrum Kft. illetékesei a legjobb és leginkább költségtagarékos megoldást kívánják választani: a fenti összeg a Gesztelyi ZRt. (fővállalkozó) ajánlata.

Ezt követően nem vettem tovább részt a testületi ülésen, viszont emlékezhetünk arra, hogy ezen az estén esett 20 perc alatt mintegy 15 mm eső. A zivatar elvonulta után vettem a fáradtságot, kerékpárra ültem és megszemléltem a Nagyiskola udvarát, hogy ennyi csapadék hatására mennyi víz áll az udvaron. Meglepetésemre három literbe se tudott volna egy jóízűt fürdeni az udvaron kialakult tócsákban. Ezért nem értem, hogy mire alapozza a fővállalkozó a csapadékvíz elvezetésének minden áron való szükségességét, és miért nem kérdőjelezi meg a műszaki ellenőrzés ennek indokoltságát.

Számomra jóleső érzés volt hallani Szakali János Képviselő Úr szájából, hogy a közbeszerzési eljárásnál kizártuk a legjobb ajánlattevőt azért, mivel használt tűzvíz tároló tartályt akart beépíteni. Ugyanakkor nyertes fővállalkozó pedig folyamatosan azt bizonygatja, hogy az általa beépítendő tűzvíz tároló tartály igaz, hogy felújított, de jobb, mint az új! A képviselő úr a közbeszerzési törvény visszasságaira hívta fel ezzel a figyelmet.

Kaszai Tamás

„A kiírt igazságtalanságok pedig nem hatnak olyan mélyen, mint a ki nem írottak. A nyomdafesték először eszik a főlháborodásból, és csak a maradék jut a közönségnek. A közönség fölhabzsolja a maradékot és napirendre tér. Hanem az elhallgatott botrányok ingerlik; követeli őket, beszél róluk, csügg rajtuk, szörnyülködik fölöttük, a tíz körmével szeretné kiásni. A megírt botrányokat nem toldja-foldja, nem is terjeszti, hiszen ott vannak az újságban. A kiírt botrányok nem élnek, csak egy napig, ameddig az újság. De a ki nem írottak halhatatlanok, ezeknek hirdetőjévé szegődik mindenki, élnek az emberek ajkain és izgatják a szíveket, forralják a vért és megtűzesítik a halántékokat.”

Mikszáth Kálmán: Új Zrínyiász (1898)

Rövid hírek

„Európai találkozások” (részlet)

Martfű Város Önkormányzata, az Agrár és Falusi Ifjúsági Körök Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete (továbbiakban Agraria-Apure Egyesület) és a Europe Direct Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Európai Információs Pont (továbbiakban Europe Direct) képviselőletében örömmel és büszkén jelentjük ki, hogy a „Európai találkozások” című szemináriumsorozat sikeresen elvégezte munkáját és megalapozta a jövőbeni eredményes együttműködést.

Európai szövetségben együttműködő önkormányzataink és civil szervezeteink jelentős hagyományokkal rendelkeznek egymás kultúrájának megismertetésében. Meggyőződésünk, hogy a XXI. században Európa akkor lehet igazán sikeres, ha polgáraink szabadon megtapasztalhatják mindazt a kulturális és gazdasági sokszínűséget és gazdagságot, amely egyszerre tesz minket lokálpatriótává, hazafivá és európai polgárrá.

Találkozóinkkal megalapoztuk, hogy a 2011. I. félévében esedékes magyar EU-elnökség időszakában az alapvető információk birtokában, ismerve a fő prioritásokat, az ország, a régió, a megye és megye településeinek érdekében hasznosíthatjuk és bővíthetjük uniós szakmai kapcsolatainkat.

A március és július közötti előadássorozat fő célja volt, hogy a legfontosabb partnereink értelmezzék a tematikus hálózatépítés, a partnerség, a kulturális és oktatási együttműködés európai dimenziójának gyakran használt fogalmait.

Bali István
elnök (AGRARIA-APURE)

Programajánló – játék – játékos tanulás

Az Alföld egyik utolsó erdőssztyeppje felfedezésre vár!

Több száz éves, méltóságáteljes tölgyóriások, tavaszi gyöngyvirágszőnyeg, egyedülálló fajkészletű erdők és gyepek változatos elegye köszönti a nagykorösi erdőbe látogató vándort. A homoki tölgyesek és homoki gyepek alkotta mozaikos élőhely-együttes – az erdőspuszta, vagy más néven erdőssztyepp – sok ritka és védett élőlénynek nyújt otthont.

Honlapunkon – www.pusztaitolgyesek.hu – a nagykorösi erdőssztyepp érdekességeiről, növény- és állatvilágáról, a homoki tölgyeseket fenyegető veszélyekről és megőrzésük lehetőségeiről tudhatsz meg többet. Barangolj velünk a Nagykorösi pusztai tölgyesekben e honlap oldalain és a valóságban is!

Játékunkban Te magad is kipróbálhatod a tölgyesek megőrzéséért folyó munkát.

Ha sikerül az élőhely helyreállítása, regisztrálj, hogy részt vehess szeptemberi nyere-ménysorsolásunkon!

Köszöntünk a Nagykorösi pusztai tölgyesekben!

Eredménytelen a „Vidéki rendezvények és falunapok 2010.” című pályázat

Az előző kormánytól örökölt, előnytelen közreműködői szerződés miatt a Vidékfejlesztési Minisztérium nem hirdet győztest a „Vidéki rendezvények és falunapok 2010.” című pályázaton.

A Vidékfejlesztési Minisztérium Vidékfejlesztési Államtitkárságának közleményéből kiderül, hogy mennyire előnytelen szerződést kötött az előző kormány a 2009. évi falunapok támogatására. A 2010 évi rendezvények is hasonló módon lettek meghirdetve, ezért a már beadott pályázatok közül nem hirdetnek eredményt.

JKHK Egyesület

Napkollektorok Uszán és Magosligeten

Napkollektoros rendszerrel gazdagodott nemrégiben két határmenti falu: Uszán az Idősek Otthona, Magosligeten a közös fenntartású óvoda kapott napkollektorokat. Az átadási ünnepséget a megújuló energiákat hasznosító rendszerrel foglalkozó Free Green Energy Kft. részéről Nánási Rita nyitotta meg, majd Horváthné Orbán Katalin magosligeti és Sértő-Radics István uszakai polgármester mondott beszédet. Mindketten megemléstettek, hogy az energiát termelő napkollektorok jelentős mértékű költséget takarítanak meg a községeknek. És reményüket fejezték ki, hogy ezzel a beruházással, jó példával szolgálnak más, hasonló nehézségekkel küzdő önkormányzatok számára.

A kivitelezést a Budapesti Nyílt Társadalom Intézet adománya tette lehetővé.

A nyíregyházi E-misszió Természet-és Környezetvédelmi Egyesület tagjai által tartott felvilágosító és foglalkoztató program keretében felnőttek és gyerekek számára egyaránt érdekes és hasznos előadások hangzottak el, valamint itt találkozhattak a résztvevők a megújuló energiákat hasznosító rendszerek olyan demonstrációs eszközeivel, amilyen a napcellás szerelőmodell, a naptűzhely, az ökolábnym számítás, avagy a régi fa nyílászárók utólagos szigetelése.

Forrás: onkormanyzat.mti.hu

A TÖOSZ további összefogásra szólít fel az árvízi károkkal kapcsolatban

Bár az önkormányzatok pénzügyi lehetősége korlátozott, viszont történt pénzügyi felajánlás is, ezért amennyiben pénzügyi támogatást kíván juttatni rászorult települések számára úgy a TÖOSZ Szolidaritási számlájára – 10201006-50051867-00000000 – utalhat. A beérkező összegek felhasználásáról a rendelkezésünkre álló helyzetkép ismeretében a TÖOSZ elnökség dönt, amelyről ugyancsak tájékoztatni fogjuk tagjainkat.

A TÖOSZ elnökségének kezdeményezése az árvíz sújtotta települések megsegítése ügyében az eljutott visszajelzések szerint eredményes volt. Az árvízen kívül, sok helyen a belvív és a vihar is jelentős károkat okozott.

Sok települési önkormányzat nyújtott segítséget és alakított ki partneri viszonyt támogatásra szoruló településsel – köszönet illeti a támogatást nyújtó települések közönségét és vezetését a gyors összefogásért és támogatásért.

Ugyancsak igyekeztünk segítséget nyújtani árvízkarosult gyermekek nyaraltatása ügyében kisebb nagyobb sikerrel. Ugyanakkor a katasztrófa következményeinek felszámolása még nem történhetett meg ezért továbbra is számítunk az önkormányzatok összefogására.

A TÖOSZ felajánlja közvetítő szerepét és közreműködését az árvíz sújtotta települések helyreállítása során, annak érdekében, hogy a legrászorultabb családok is képesek legyenek megfelelő körülmények között új életet kezdeni.

Forrás: onkormanyzat.mti.hu

„Hogy akarja tanító kisasszony?”

Dr. Farkas Ferenc nyelvészeti előadása a Jászok Egyesületében

Az elszármazott jászokat tömörítő, Budapesten működő Jászok Egyesülete 2010. április 29-én a Pest megyei Megyeházán tartotta éves rendes közgyűlését Győző Gyula elnökletével. A szép számmal összesereglett tagság először dr. Dobos László ügyvivő beszámolóját hallgatta meg az egyesület 2009-ben végzett munkájáról, majd Gosztonyi Ernő ügyvivő a közhasznúsági jelentést terjesztette a jelenlévők elé, akik mindkét két anyagot egyetértéssel elfogadták. Ezt követően szövegezték a 2010-es év feladatairól, amelyben különös figyelmet kapott a június 11-13-án Jászágón megrendezésre kerülő XVI. Jász Világtalálkozó. A rendezvény részletes programját Mozsár Lászlóné polgármester asszony ajánlotta a közönség figyelmébe, majd bemutatta az egyesületnek a 2010. évi jászkapitány jelöltet, Dobos Gergelyt is.

Hosszú a: „még ollyat ma” – „ott van a kazalna”

A palatalizáció (lágýtás): gyinnye – dinnye,

„Apátyin a patykában eltört a fatyúkör.”

A hangsúlyozás: kápóna, pósta, kőr, kórmán, fót, tanú, szédű, Bélla, termellőszövetkezet, döllő stb. „Fogd mán még rendesen azt a kórmánt!”

A hangkiesés: ajde (add ide), „Mé nem gyütté haza üdejibe?”, „Fítem a kutyátú.” „Mé nem csinátad még?”

„Mikó akartá gyünni?”

Teljes hasonulás: meffázott, „Ki ké szennyi a retkét, me mévvínú.”

Helyzetmondatok:

„Adjon Isten jó napot! Meggyütték?” – „Hazafelé, sógor?” – Nyilvánvaló dolog, a beszélgetés kezdeményezésére szolgál.

„Hogy akarja tanító kisasszony?” – Érdeklődő kérdés, jelentése: „Hová igyekszik tanító kisasszony?”

Állandósult szókapcsolatok:

„Misébe, imáccságra ríszeltesse jaz Isten, azokat, akik ott nem vótak.” – Templomból hazajövet, ezt mondták az otthon maradtoknak.

„Adjon Isten!” – „Magam is igyekeztem!” – köszönési formula.

Sajátos szókészlet:

zsovárog (nyavalyog, ok nélkül panaszkodik)

kutomászik (valamit keresgél)

tüzkögnek (birkóznak)

buddog (lassan megy)

nincs elé (nincs itthon)

Nemzeti nyelvünk területenként eltérő változata a nyelvjárás. Ilyen sajátos tájnyelvet beszéltek egykoron jász őseink is, akik helyhez kötött életmódjuknak és zárt közösségüknek köszönhetően sokáig megőrizték nyelvi sajátosságait. A jászok nyelve azért is különösen érdekes a kutatók számára, mert a török hódoltságot követően a korábban elmenekült és visszatérő jászok mellett az ország számos vidékéről (legnagyobb számban azonban mégis a palóc területekről) érkeztek új betelepülők, akik számára igen vonzó volt a kiváltságos

Jászágó. Ez a körülmény a Jászágó népnyelvére is nagy hatással volt, hiszen a sokféle nyelvjárás ötvözetéből alakult ki az a jellegzetes nyelv, ami a későbbiekben a jászok sajátja lett.

A jászok nyelvjárásáról ez idáig nagyon kevés munka született. Csoma Kálmán, a jászberényi gimnázium magyar-latin szakos tanára volt az első, aki 1908-ban megjelentette a Jászberény nyelve című úttörő munkáját. Találunk adatokat Hajdú Kázmér nyelvjárás olvasókönyvében, a Szolnok megye földrajzi nevei című kötetben, és Szuly Gyula (más néven Rüblein Richárd) Semmi alsó megállóhely munkájában is. Legutóbb dr. Földi József tollából jelent meg a Jászárokszállási beszéd című feldolgozás. Nem ok nélkül szorgalmazta Imre Samu nyelvész a jászok nyelvjárásának felgyűjtését, amely még napjainkban is sok érdekességgel szolgálhat a nyelvtudomány számára.

Lássunk néhány példát a jász nyelv jellegzetességeire: A zárt é használata: igaz-é?, mēnek, vészék, ette, tígéd. Az í-zés: píz, edíny, sövín, níz, „Kísíren a bikát beletaposták a pípbe.”

Az illabiális a használata: „Maj hazagyün, ha akar.”

Farkas Ferenc rendkívül érdekes előadása teljesen felvilágosította a hallgatóságot. A jász nyelv sajátosságait bemutató példák visszaidézték a jelenlévők gyermekkorát, amikor szüleiktől, nagyszüleiktől vagy éppen dédszüleiktől maguk is hallották ezeket a szavakat, kifejezéseket, s ők is pontosan így beszéltek az izes jász nyelvet. Az előadás menetét gyakran szakította meg dialógus, ami csak még tovább fokozta az érdeklődést.

Elmondhatjuk, hogy kitűnő előadást hallhattunk ezen az estén, amely csak még jobban megerősítette mindnyájunkban azt a gondolatot, hogy a jászági népnyelv rendkívül szép, egyedi, nagyon sok értéket őriz, és nem szabad veszni hagyni. Minden túlzás nélkül állíthatjuk, hogy nincs túl sok időnk a gondolkodásra, a gyűjtést azonnal meg kell kezdenünk.

Hortiné dr. Bathó Edit

a Jász Múzeum múzeumigazgatója

A nart eposztól I. Rákóczi György szablyájáig

(1. részlet)

Ha a nemzeti hovatartozásomat kérdezi tőlem valaki, mindig azt szoktam felelni: „Magyar vagyok, de jász.” A Jászágó számomra nem csak a születésem helye, hanem a kisebb hazám, a tájhaza is egyben. Jászági redemptus famíliából származom. Azok a felmenőim, akiket a családom számon tartott, 1699-ben, amikor a Jászágót és a Kunságot a Habsburgok eladták a német lovagrendnek, már Jászárokszállás városában lettek lajstromozva s ott voltak a Redemptiokor is 1745-ben, amikor a jászok és a kunok 500.000 rajnai forintért visszavásárolták a szabadságukat és kiváltságukat Mária Terézia királynőtől. Akkor vették meg a többiekkel közösen azokat a földjeiket, amelyeken 1959-ig, a termelőszövetkezetekig gazdálkodtak.

A jászok a XVIII. századra már régen elveszítették nyelvüket, beolvadtak a magyarságba, az identitásukat azonban mindmáig megőrizték. A területi autonómia, illetve annak visszaszerzése kíváncsította össze és tette öntudatosná a Jászágó lakóit. A Jászok és az oszétok észak-iráni eredetű alán származékok, akik nomád, egyesek szerint félnomád népvoltak, mások szerint földműveléssel is foglalkoztak. Az első évezred elején az alánok már a mai Dél-Oroszország területén éltek. Nevük eredetileg Ászi volt, amelyből az ász, jász (szlávok) változat alakult ki. Ezen a területen érte őket a mongolok támadása, a kunokkal és az oroszokkal szövetkezve sikertelenül próbálkoztak annak megállításával. Az oszétok a Kaukázusba húzódtak vissza, a jászokat pedig a kunokkal együtt IV. Béla király fogadta be az országába.

Azon a területen telepítette le őket, ahol most is élnek, azonban a Pilisben és Esztergom környékén is volt jász település, itt nagy valószínűséggel a király testőrségeként lakhattak. Érdekeséggé említem, hogy a jász nyelvemlék is erről a területéről maradt fenn. A szójegyzéket 1422-ben keletkezett oklevél hátára írták, a jász nyelv egyetlen írásos emléke, az indoiráni származás döntő bizonyítéka. De nem csak a jászok nyelvének emléke ez a dokumentum, hanem az oszétéké is, hiszen az oszét nyelv digor nyelvjárásban íródott, ez volt a jászok nyelve s oszétul ma is érthető. A nyelvemlékben olvasható „daban horz” jó napot köszönés ma is úgy hangzik oszétul, ahogyan ott áll.

A kaukázusi vidéken élő alánok a 7-10. század közötti időben a Kazár Birodalom kötelékébe tartoztak, belső önállóságukat akkor is megőrizték, az országukat Alániának nevezték. Ismerték a kereszténységet. A magyarság vándorlása közben ebben az időben, a Kubán vidék őshazájában, Levédiában érintkezhetett az alánokkal. Erről a mondáink is tudnak, hiszen Kézai Simon és a Bécsi Képes Krónika szerint Hunor és Magyar egyebek között Dula alán fejedelem lányait is elrabolja. Erről szól a csodaszarvas regéje. A monda szerint tehát a magyar uralkodók ősanja alán volt.

Kovács J. Béla

Czettler Jenő gondolatai a Magyar Országgyűlésben 2010. június 4-én

Dr. Czettler Jenő (Jászárokszállás, 1879 – Budapest, 1953) agrárközgazdász, akadémikus, a képviselőház alelnöke, az egykori Jászok Egyesülete elnöke. Munkásságát emléktábla hirdeti szülővárosában és a fővárosban.

A Magyar Köztársaság Országgyűlése 2010. június 4-én Trianon emlékülést tartott. A parlament elnöke, Schmitt Pál a Nemzeti Összetartozás Napján Czettler Jenő gondolatait idéző beszédet tartott.

A beszéd szövegének részlete:

„Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselőtársaim!

Kérem, engedjék meg, hogy idézzek a Nemzetgyűlés 52. ülésének jegyzőkönyvéből, amelyre 1920. június 4-én, pénteken került sor. A házelnök így kezdte a beszédét:

A mai napon Magyarország egy történelmi fordulópont-hoz érkezett, ma írják alá ama békeszerződést, amely ezeréves országunk szétdaraboltságát kimondja. Békeszerződésnek nevezik azt, ami nem az ígért örök békét, de örök békétlenséget, nem nyugalmat, de folytonos nyugtalanságot, nem szeretetteljes együttműködést az emberiség nagy és nemes céljai elérésének érdekében, de széthúzást és ellenszenvet alkalmas teremteni a népek között, és új, hosszan tartó viszályok csíráját hinti el mesterségesen.”

„Minden igazságtalanság, követtessék el az egyese-

ken vagy nemzeteken, megbosszulja magát, és minden igazságtalanságnak megvan az a mélységes megtorlása, hogy belőle a jónak bőséges forrása fakadjon. Bízunk e gyásznapon az isteni gondviselésben, bízunk nemzetünk szívósságában, amely egy évezreden át Európa védpajzsa volt. Bízunk népünk sok jó tulajdonságaiban, és bízunk végre saját erőnkben, amelyet kitartó munkával fejlesztve igazolni fogjuk ama régi közmondást: Ne bántsát a magyart!”

Fotó: Pető István

„...A tőlünk elszakított országrészeknek pedig azt üzenjük: ezerévi együttlét után válnunk kell, de nem örökre. E pillanattól kezdve minden gondolatunk, éjjel-nappal minden szívdobbanásunk arra fog irányulni, hogy régi dicsőségben, régi nagyságban egyesülhessünk velük. És mikor őket a búcsúnál még egyszer szívünkhöz szorítjuk, szívünk úgy egybeforrnak, hogy azokat semmi ármány, semmiféle erőszak, semmi hatalom elválasztani nem tudja.”

Ennek szellemében már a következő napon, 1920. június 5-én Czettler Jenő, a nagyszerű jászárokszállási képviselő nagyívű felszólalásában a következőket mondta. Idézet, egy részlet a beszédéből: „Büszkén emlékeztek arra, hogy a magyar nép adta a kontinensnek az első szabad alkotmányt, ez a nép védte meg évszázadokon át Európát a keleti barbársággal szemben, ez ajándékozta meg az emberiséget nagy és szent életű uralkodók, dicső hadvezérek, önfeláldozó szabadsághősök, világhírű államférfiak, halhatatlan tudósok, költők, művészek hosszú sorozatával. Testvéreink! Félreismerve, elhagyottan, kifosztottan, megaláztatottan áll itt nemzetünk, és mégis úgy érezzük, büszkeség és dicsőség magyarnak lenni. Balsorsunk közepette erősítsen bennünket a gondolat, hogy a nemzet sorsa végül nem írott szerződéseken, hanem fiainak erényein fordul.”